

Kohtukuludest

Donald Kiidjärv

1. Kohtukulude (*tsiviilkohtumenetluse seadustiku eelnõu – TsMS EN - kohaselt menetluskulude*) mõiste – seadusega protsessi läbiviimiseks ettenähtud (seadusega kehtestatud) rahalised maksed, mis kaasnevad tsiviilasja läbivaatamisega ning mis peavad jääma seadusega määratud korras poolte kanda.
2. Menetluskulude uus jaotus tsiviilkohtumenetluse seadustiku eelnõu järgi: menetlusosalise kohtukulud ja kohtuvälised kulud. Kas selline jaotus on õigustatud?
3. Kohtukulude jaotamise regulatsiooni eesmärk:
 - 3.1. kohtukulude hüvitamine poolele, kelle kasuks tehti kohtuotsus;
 - 3.2. poolte distsiplineerimine (näiteks alusetute avaldustega kohtusse pöördumise, kuna on kartus saada kõik kulud enda kanda, nn kohtukulude kandmise risk);
 - 3.3. poolte protsessiõiguste heauskse kasutamise tagamine.
4. Kohtulik asjaajamine ei saa toimuda tasuta, see on reegel, millest tuleb juhinduda. Kust aga läheb piir tasuta (nn poolte vabastamine kohtukulude tasumisest) ja tasulise õigusemõistmise vahelt?
5. Lepingulise esindaja õigusabikulud praeguses ja tulevases menetluses, kumb on õigem ja õiglasem (Näide kohtupraktikast: *Õigusabikulu väljamõistmise maksimummäär on 5% hagi rahuldatud või rahuldamata jäetud osast. Kui alama astme kohus on õigusabikulu maksimummääras välja mõistnud, ei saa kõrgema astme kohus seda määra ületada.*)
6. TsMS § 60 lg 12 kohaselt kannab hagita asjas kohtukulud avaldaja. Millega on see õigustatud ja kas peab ootama kuni uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku rakendamiseni, et kaoks protsessiosaliste (avaldaja ja asjast huvitatud isik, näiteks kaebused kohtutäituri tegevuse peale) ebavõrdsus kohtukulude kandmisel?
7. Riigilõivu tasumisest vabastamise praktika erinevates kohtuastmetes.